

Reerslev-Vindinge sogns store – miskendte? – søn, maleren C.F. Høyer

Da jeg og min familie i 1971 var på vej til Vindinge, læste jeg om byen i den seneste, trykte udgave af det vidunderlige værk, Trap Danmark fra 1950'erne. Her kunne man bl.a. læse, at ”i Vindinge sogn fødtes i 1775 maleren C.F. Høyer”. Det viste sig dog hurtigt at være en af de sjældne fejl, Christian Fædder Høyer blev født den 24. januar 1775 i Reerslev præstegård, hvor Reerslev-Vindinges fælles sognepræst boede indtil 1973.

Fra gammel tid var præstegårdene i mange henseender kulturbærende i sognene, hos os mest i Reerslev, hvor præsten boede, mindre i Vindinge, hvor degnene efter evne søgte at indtage rollen. Præstens børn havde uddannelsesmuligheder, bøndernes normalt ikke fik. Og til præstegårdene kom ofte ”spændende” gæster fra byernes kulturelle kredse – fx havde pastor Broager (1804-21) litterære og historiske interesser og var ven med Knud Lyne og Kamma Rahbek i ”Bakkehuset” i København.

Forgængeren, Jens Otto Høyer, kom med sin kone, Sophie Dorthea Helvad, til sognet i 1771 fra et embede på Ringkøbingegnen. Han var midt i 40'erne, og præsteparret havde ved ankomsten 4 sønner og 2 døtre. I Reerslev fik de yderligere 3 piger og en dreng, den næst yngste i flokken, Christian Fædder fra 1775. Biskop Balle karakteriserede efter en visitats i 1785 faderen som flittig og velmenende, ”som en gammel fader, der vil lokke for sine børn, taler han til sine tilhørere og opbygger dem”. Om søskendeflokken ved jeg kun, at den alleryngste, Margrethe Katrine, f. 1778, blev institutbestyrerinde, altså skoleleder, i København.

Christian Fædder Høyer (C.F. Høyer, 1775-1855)

Om Christian Fædder Høyers skolegang ved vi intet præcist. Reerslev skole var en bindingsværksbygning i ler fra 1742 med lerstampede gulve og en bordplade på nedrammede pæle med faste bænke. Skoleholderen, Anders Bützov, døde 1785, og senest fra det tidspunkt må pastor Høyer selv have undervist sin søn som forberedelse til optagelse på Roskilde Katedralskole. Det var en ganske normal vej for præstesønner i 11-12-årsalderen. Netop i 1787 fik Katedralskolen en ny, fremsynet rektor, J.H. Tauber, som – selv om undervisningen var koncentreret om de klassiske fag og sprog - meget vel kan have set Høyers kunstneriske evner og støttet ham i at søge optagelse på kunstakademiet i København. - I dag kan vi se, at det at skulle forlade sin barndoms landlige tryghed alt for tidligt til fordel for den barske latinskole i købstaden, kunne sætte mærker i sjælen. Det samme gjaldt fortsættelsen, den provinsielle unge mands møde med den mere verdensborgeragtige storbyungdom, og begge dele synes at have ramt Christian Fædder, som forblev ugift hele livet.

Kunstnerkarrieren, opturen

Omkring 1792 blev Høyer som 17-18-årig optaget på Kunstakademiet i København som elev af professor Nicolai Abildgaard. Denne så muligheder i den unge præstesøn, som tog så meget ved lære af Abildgaard, at hans egne billeder til forveksling kunne

ligne læremesterens. I 1803 vandt Høyer Akademiets store guldmedalje og det dertil knyttede 6-årige rejselegat. Det bragte ham i november 1805 til Rom, hvor han boede i "Casa Buti" hos en anden, ældre elev af Abildgaard, Bertel Thorvaldsen.

Den 14.8. 1806 skrev Abildgaard et brev til Thorvaldsen med en karakteristik af Høyer: "Høyer er et godt, ærligt menneske uden kneb, vær ham behjælpelig i, hvad De kan, jeg er vis på, han vil være taknemmelig, Skade, at han er alt for frygtsom, hvad der kan udnyttes ved flid, vil han opnå, men De må sætte lidt mod og dristighed i ham, og lad ham ikke pensle for længe på én og samme ting". Høyer var da 31 år.

Thorvaldsen kom også til at sætte pris på Høyer. I 1809 lavede han en portrætbuste af Høyers mor, præstekonen i Reerslev, og han erhvervede nogle af hans malerier og tegninger, som i dag befinder sig på Thorvaldsens Museum. Især satte han pris på, at Høyer villigt skrev de breve til Abildgaard, som han selv ikke rigtig orkede. Brevene ligger nu på Det Kongelige Bibliotek.

Anakreon får besøg af Amor (olie på lærred 1906, Thorvaldsens Museum). Den populære græske digter fra 6. årh. før Kr. digtede om vin og erotik

Den forvandlede Lucius (olie på lærred, Thorvaldsens Museum). Lucius blev på grund af sin nysgerrighed forvandlet til et æsel.

Kunstnerkarrieren, nedturen

Med Abildgaards død i 1809 mistede Høyer sin støtte på Akademiet, hvor der snart kom til at blæse nye vinde. Efter et par udstillinger i Rom, vendte han i november 1811 hjem til skuffelse på skuffelse. Hans ”medlemsstykke” til akademiforsamlingen blev forlangt omarbejdet, så det først kunne afleveres i 1814. Han havde håbet at efterfølge Abildgaard som professor, men det gjorde i stedet den nye stjerne, den 8 år yngre Eckersberg, hvis friluftsmalerier overstrålede Høyers græsk-romersk-mytilogiske værker.

Høyer kunne ikke skjule sin bitterhed, og den efterfølgende polemik resulterede i, at han blev ekskluderet af akademiforsamlingen. Han havde stadig enkelte venner, men en af dem, stadsbygmester Peder Malling, gjorde ham en kæmpe-bjørnetjeste (i den gamle betydning!) ved på egen hånd at give Høyer opgaven at dekorere Universitetets forhal. Det gik naturligvis ikke, Malling måtte indgive sin afskedsbegæring, og dekorationen i olie på lærred blev nedtaget og er siden forsvundet.

Sokrates får giftbægeret med skarntydesaft bragt efter sin dødsdom år 399 før Kr. (pen, pensel og blæk på papir, Thorvaldsens Museum).

Ossians sidste sang (pen, brunt blæk og akvarel, 1819, Thorvaldsens Museum). Ossian var en skjald i den nordiske mytologi, hvis digtning var fyldt med store, indre syner.

Det er blevet sagt, at Høyer muligvis kunne have fået en renæssance, hvis han var gået ind på at glæde de nationalliberale med emner fra den nordiske mytologi, som de

elskede. Men Høyer svarede, at hvis man påduttede en ellers habil kunstner et sujet (emne), han intet følte for, kunne han ikke lægge følelse i det. Og heri støttedes han af Eckersberg.

Hans eftermæle led ubodelig skade, og en kunsthistoriker går så langt som til at omtale ham som en "rent ud ubegavet" kunstner, der udviklede sig til en "kværlant, der kun dårligt kunne forsvare sin mester".

I dag er han stort set ukendt. Da jeg spurgte en yngre, ellers velbevandret samtidskunstner om ham, troede hun, jeg mente kunsthistorikeren N.L. Høyen.

Helge Land Hansen, Vindinge Lokalhistoriske Forening 2018